

Tirsdagsanalyse

Facebook kan også styrke demokrati

Birkbak, Andreas

Published in:
Politiken

Publication date:
2013

Document Version
Peer-review version

Citation for published version (APA):
Birkbak, A. (2013). Tirsdagsanalyse: Facebook kan også styrke demokrati. *Politiken*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Tirsdagsanalyse: Facebook kan også styrke demokrati

Kritikerne burde se nærmere på Facebooks demokratiske potentiale.

ANDREAS BIRKBAK

Som ny bruger på Facebook er dine opdateringer i udgangspunktet offentlige. Det skyldes, at du har bevæget dig ind på Mark Zuckerbergs territorium. Her hersker en kerneamerikansk værdi: åbenhed. Som den meget citerede internetforsker, Danah Boyd, udtrykker det, tror Facebooks grundlægger på 'radikal gennemsigtighed'. Ifølge Zuckerberg bliver verden et bedre (læs: mere gennemskueligt) sted, hvis vi alle tør åbne os digitalt.

De over én milliard Facebook-brugere venter dog næppe i spænding på din offentliggørelse af hvad du fik til morgenmad. Alligevel diskuteres det for tiden heftigt hvad det betyder, at så mange af os nu deler bidder af hverdagens trummerum gennem sociale medier.

Mange kommentatorer har reageret med forargelse over Facebooks tilsyneladende mangel på respekt for sine brugeres privatliv. Forskningen har da også påvist hvordan især bekymringsløse unge og it-uvante ældre deler løs uden at overveje konsekvenserne. Og det er bestemt problematisk når intime festbilleder og personfølsomme oplysninger pludselig er frit tilgængelige.

Det stærke fokus på privatliv betyder imidlertid, at vi nemt overser, hvordan det også kan have positive konsekvenser, at vi pludselig deler store mængder hverdagsoplevelser med alverden.

Det er ikke en helt ny pointe i internetforskningen, men den er gået tabt i mange af de højlydte diskussioner om sociale medier. Studier af 'gammeldags' internetfora har vist hvordan personer med sjældne lidelser kan få stort udbytte af at dele hverdagserfaringer med hinanden via nettet. Internettets overskridelse af fysiske afstande gør, at folk med sjældne diagnoser har kunnet finde lidelsesfæller, hvor de før sad isolerede i spredte lokalsamfund.

Pointen er ikke primært overskridelsen af fysiske afstande, men at det kan få eksistentiel betydning, når personlige erfaringer deles med en større gruppe. Dels for personen, der deler, som kan finde bekræftelse og forståelse. Og dels for personen, som læser, der kan opdage at vedkommende ikke er alene med sine oplevelser.

Hvad har det med demokrati at gøre? En hel del – i hvert fald hvis man går med til at se demokrati som mere end at politikerne er på valg hvert fjerde år. Hvis vi vælger at forstå demokrati som en ambition om, at så mange som muligt kan handle meningsfuldt i forhold til det, der betyder noget for dem. Dette fokus på konkrete handlinger i stedet for abstrakte institutioner finder man hos filosofen John Dewey, der for tiden genopdages af forskere, som forsøger at forstå hvad medieteknologier som Facebook betyder for demokratiet.

Lad mig komme med et eksempel fra et af mine egne projekter. Som nogle læsere vil huske, var Bornholm i juletiden 2010 plaget af snestorme. Øen 'lukkede ned', forstået på den måde at myndighederne i længere tid forbød al udkørsel og opgav snerydning mange steder. I snekaoset oplevede mange mennesker på solskinsøen afsavn. Ældre mennesker kunne ikke få deres medicin, en enlig mor løb tør for bleer, familier måtte fejre jul uden hinanden.

Begravet i sne fandt omkring 900 bornholmere imidlertid vej til to Facebook-grupper, oprettet til lejligheden. Her delte de oplevelser og bekymringer i form af over tusind 'posts', billeder, videoer, links og kommentarer om snestormen.

Især i den ene gruppe opstod der et rum for at bearbejde frustrationer. Mange beboere i de mindre befolkede egne følte sig truet af at være sneet inde i over en uge. De følte sig desuden dårligt forstået af myndighederne, der syntes at prioritere byerne. På landet fik de blot en kategorisk udmelding om ikke at køre nogen steder.

Facebook-gruppen blev en slags kompensation for disse frustrationer ved at gøre det muligt at dele informationer og bekymringer. Det interessant her er ikke at afgøre om myndighederne svigtede, men at notere sig, at Facebook i en kaotisk situation blev brugt til at finde fælles forståelse.

Sådanne fælles forståelser er nøglen til at man kan og tør handle meningsfuldt på ting, der betyder meget for én – som at få sin søn hjem til juleaften. Ofte bygger sådanne forståelser på, at vi deler hverdags erfaringer med hinanden – erfaringer, som andre kan genkende sig selv i, og bidrage til. Og her kan det være effektivt, hvis der er fremmede, der kigger med, for det åbner for at fællesskabet udvider sig.

Når vi opretter en konto på Facebook og pludselig deler nære oplevelser med 'hele verden', så er det således ikke kun problematisk for vores privatliv – det kan også være afgørende for at skabe fælles forståelser og handlekraft. Det gælder tydeligst for folk med sjældne lidelser og mennesker fanget i nødsituationer, men det er dynamikker som er centrale i et hvert forsøg på at leve demokratisk sammen. For vi kan ikke kun stræbe efter at leve i hvert vort private rum, vi er også prisgivet at prøve at forstå hinanden, og dermed os selv, bedre. Her kan Facebook i nogle tilfælde vise sig at være en uventet alliancepartner.

Andreas Birkbak er ph.d.-stipendiat i teknoantropologi ved Aalborg Universitet København.